

Sipas dispozitave të Rregullores së UNMIK-ut me Nr. 2001/35 mbi Pensionet në Kosovë, me datën 22 Dhjetor 2001,

Me qëllim të ekzekutimit të Nenit 21 të Rregullores së UNMIK-ut me Nr. 2001/35 (“Rregullorja e Pensionit”) në lidhje me parashkrimin e mënyrës me të cilën Kompanitë e Sigurimit, Bankat, dhe/ose Institucionet Financiare mundë të sigurojnë Pensionet Suplementare Individuale.

Bordi Drejtues I Autoritetit Bankar të Pagesave të Kosovës (BPK), në mbledhjen e saj të mbajtur me 25 korrik 2002 përshtat si vijon:

Rregulla 13 mbi themelimin e Pensionit Suplementar Individual nga Siguruesit e Pensionit

Neni 1 Sfera dhe qëllimi I Rregullës

1.1 Sfera e Rregullës

Kjo Rregull I adresohet kompanive të sigurimit, bankave dhe/ose institucioneve financiare me dëshirë që të siguroj program të pensionit vullnetar në formë të Pensionit Suplementar Individual. Kjo Rregull I adresohet kompanive të sigurimit, bankave ose institucioneve financiare si entitete ligjore (këtu referuar në “Siguruesit e Pensioneve”) si dhe për trupat më të lartë drejtues të entiteteve të tilla, antarët e Bordit të tij të Drejtorëve, dhe aty ku aplikohet, për oficerët e tij, nëpunësit dhe agjentët që ushtrojnë funksionet e lirisë së veprimit në administrimin dhe menagjmentin e programit(ve) të pensionit dhe/ose mjetetë e pensionit.

1.2 Qëllimi I Rregullës

Kjo Rregull parashkruan direktivat për themelimin e Pensionit Suplementar Individual nga kompanitë e sigurimit, bankat ose institucionet financiare sipas Nenit 2.1 të Rregullores së Pensionit.

Neni 2 Dispozitat e përgjithshme

2.1 Definimi

Të gjitha termet e shfrytzuara në këtë Rregull janë ashtu siq janë definuar dhe caktuar në Rregulloren e Pensionit dhe/ose siq definohe në pas në këtë Rregull.

“Benefiti I hershëm I pensionit” nënkupton dispozitën në Rregullat e Pensionit që lejojnë pjesmarrësin që të pensionohet para moshës normale të pensionimit që të pranoj pensionin. “Benefiti I hershëm I pensionit” nuk do të filloj derisa pjesmarrësi arrin moshën 60 vjeqare.

“Përfituesi” është personi ose personat e caktuar nga pjesmarrësi të cilit do ti paguhet benefiti I pensionit të asaj/atij në rast se pjesmarrësi vdes para fillimit të atij/asaj të pensionit ose gjatë periodës së pagesës së pensionit për benefitet e pensioneve të mbetura të asaj/atij.

“Pensioni invalidor” I referohet të zgjedhurit që të filloj benefitet e pensionit para moshës 65 vjeqare për pjesmarrësit që janë kualifikuar për invaliditet të definuar nga SRSG ose nga ligji ose statuti që I jep asaj/atij të drejtë të filloj pensionin ose ashtu siq do të definohe në Rregullat e Aplikueshme të Pensionit.

“Grupat më të lartë Drejtues” të Siguruesve të Pensionit I referohen bordit të drejtorëve të entitetit të korporatës që janë të licensuar si një kompani e sigurimit, bankë ose institucion financiar.

“Moshë normale e pensionit” nënkupton moshën 65 vjeqare, dhe “benefiti normal I pensionit” nënkupton benefitin e pensionit për pjesmarrësit që fillon pasi ajo/ai arrin moshën e pensionit.

Rregullat e Pensionit” referuar dokumentit të definuar sipas Nenit 1 të Rregullores së Pensionit, që drejton administrimin dhe menagjmentin e programit të pensionit të ofruar nga Siguruesi I Pensionit duke specifikuar mes tjerash kushtet dhe procedurat për dhënjën e kontributeve të pensionit dhe aplikimin, dhe pranimin e pensionit.

“Regjistri I Siguruesit të Pensionit”, nënkupton librin ose regjistrin e mbajtur nga BPK-ja që përmban listën e të gjithë Siguruesve të Pensionit të licensuar dhe kopjet e Rregullave përkatse të Pensionit.

“Drejtat e Rezervuara” të pjesmarrësit në Pensionin Suplementar Individual me Kontribut të Definuar është shuma e fondeve të llogarisë individuale të asaj/atij.”Drejtat e rezervuara” të pjesmarrësit në Pensionin Suplementar Individual me Benefit të Definuar është shuma e caktuar në pajtim me dispozitat në Rregullat e aplikueshme të Pensionit, determinimi I të cilave bazohet në metodën ose metodat e llogaritjes së aprovuar nga BPK-ja për përcaktimin e vlerës prezente të benefitit të ardhshëm. Drejtat e rezervuara nuk mundë të konfiskohen ose humben, mirpo e drejta për ti shfrytzuar dhe pranuar

benefitet vjen në shprehje vetëm atëherë kur pjesmarrësi e arrin moshën normale të pensionimit, pensionimin e hershëm, invaliditetin e kualifikuar ose vdekja e pjesmarrësit.

Neni 3

Themelimi I Pensionit Suplementar Individual

3.1 Kërkesat e përgjithshme

- a) Siguruesi I propozuar I Pensionit duhet të jetë ose:
 - 1) Bankë që është e licensuar nga BPK-ja në pajtim me rregulloren e saj bankare dhe rregullat mbikqyrse dhe procedurat.
 - 2) Investimet ose kompania e menagjmentit të mjeteve që është licensuar nga BPK-ja si institucion financiar në pajtim me rregulloren e saj bankare dhe rregullat mbikqyrse dhe procedurat.
 - 3) Kompania e sigurimit jetsor që është licensuar nga BPK-ja në pajtim me rregulloren e sigurimit dhe rregullat mbikqyrse dhe procedurat.
- b) Siguruesi I Pensionit dhe Bordi I tij I Drejtorëve janë fiduciar të pjesmarrësve individual që blejnë pensionet.
- c) Siguruesi I Pensionit duhet të segregojë administrimin, menagjmentin dhe kontabilitetin e mjeteve prej të gjitha mjeteve tjera në lidhje me , ose që I përkojnë aktiviteteve tjera të biznesit të tyre.
- d) Siguruesi I Pensionit ose programi I pensionit me Kontribut të Definuar është themeluar si trust I menagjmentit për administrim dhe menagjment të programit të pensionit dhe mjeteve themelore të pensionit.
- e) Siguruesi I Pensionit, nëpërmes të Bordit të Drejtorëve emron Kujdestarin dhe Menagjerin e Mjeteve nëse dështon në plotsimin e kërkesave të Kujdestarit ose një Menagjer të Mjeteve në pajtim me kërkesat e Rregullës 9 dhe 11 të këtyre Rregullave.
- f) Bordi I Drejtorëve, që vepron në emër të Siguruesit të Pensionit, aplikon për licensë të Siguruesit të Pensionit dhe regjistrim në BPK në pajtim me kërkesat e Rregullës 2 të këtyre Rregullave.
- g) Lëshimi I licensës së Siguruesit të Pensionit dhe qertifikata e regjistrimit nga BPK-ja kompletin procesin e themelimit të Siguruesit të Pensionit.

3.2 Kërkesat specifike

a) Rregullat e Pensionit. Dokumenti me shkrim (sëbashku me ndryshimet, nëse ka), të nënshkruara nga antarët e bordit të drejtorëve të Siguruesit të Pensionit, që përmban marrveshjet si vijojnë:

1. Forma e fondit të pensionit (Benefit I Definuar ose Kontribut I Definuar).
2. Emri, lokacioni dhe kërkesat e bankës së Siguruesit të Pensionit.
3. Termet për regjistrimin e individve si pjesmarrës në Pensione.
4. Procedura për dhënjen e kontributeve të pensionit dhe obligimet e pjesmarrësve, nëse aplikohet, duke përfshirë përshkrim të qartë të ndonjë denimi ose dështimi që I bashkangjitet planit të kontributeve, nëse aplikohet.
5. Për Pensionin me Benefit të Definuar, metodologjia e shfrytëzuar për llogaritje aktuariale për të përcaktuar shumën e kontributeve të kërkuara dhe procedurat, kohën dhe mënyrën për pjesmarrësit për të pranuar ekstraktet e raportuara për zhvillimin e menagjimentit të mjeteve të Fondit të Pensionit.
6. Për Pension me Kontribut të Definuar, procedurat për mbajtjen e shënimeve në lidhje me kontributet dhe zhvillimin e investimeve (fitim ose humbje) për shpërndarje në Llogaritë Individuale të Pjesmarrësve dhe njohtimin për pjesmarrës për shumën në Llogaritë e tyre Individuale, jo më rrall se në vit.
7. Për Pensionin me Benefit të Definuar që sigurohet për pensionin e Pensionimit të Hershëm, përshkrimi I reduktimit të ekspertit që të filloj pagesën e pensioneve në moshën më të re.
8. Obligimet e Siguruesit të Pensionit.
9. Deklarata e principeve të investimeve për mjetetë e pensioneve (duke përfshirë shpërndarjen e mjeteve, përzierjen, shpërndarjen dhe qështjet tjera) dhe procedurat për zgjedhjen e Menagjerit të Mjeteve.
10. Procedura për zgjedhjen e Kujdestarit dhe kujdestaris së mjeteve të pensionit.
11. Termet, procedurat dhe format e pagesës së Pensioneve për pjesmarrësit, duke përfshirë mundësitë që bashkshorti që jeton ende të lejohet të tërheq pensionin; termet dhe shumat e benefiteve të tilla dhe të drejtat e përfituesve; kërkesat për pensionim të hershëm, I cili nuk

duhet të jetë më I hershëm se në moshën 60 vjeqare dhe natyra e kualifikimit të invaliditetit.

12. Termet dhe procedurat për transferin e pjesmarrësit prej Siguruesit të Pensionit.
 13. Procedurat dhe formalitetet e kërkuara në amandamentet e Rregullave të Pensionit.
 14. Procedurat që kërkohen për Përfundimin e Pensionit.
 15. Dhe dispozita tjera që BPK-ja mund ti kërkoj.
- b). Deklarata e Principeve të Investimit. Ky paragraf ose pjesë e Rregullave të Pensionit duhet të përmbaj së paku dispozitat si vijojnë:
1. Karakteristikat kualitative të investimeve që të sigurojnë sigurinë dhe profitabilitetin e investimeve.
 2. Mënyrat dhe objektivat kuantitative të fitimeve të investimit sipas të cilave objektiva është që të arrihet vit pas viti.
 3. Limiti maksimal proporcional që mund të vendoset në një lloj të investimit.
 4. Limiti maksimal proporcional që mundë të investohet në një emitues ose në një entitet.
 5. Llojet, klasët ose tipet e investimeve ku mjetetë nuk mundë të vendosen.
 6. Kërkesat minimale të likuiditetit ose dispozitat e kërkuara të investimeve totale.
 7. Mënyra me të cilën zhvillimet e investimeve janë raportuar nga bordi I drejtorëve për pjesmarrësit dhe BPK-n.
 8. Koha, frekuenca dhe mënyra me të cilën bordi I drejtorëve I rishqyrton deklaratat e principeve të investimit, procedurat nëpërmes të cilave këtu janë bërë ndryshimet, dhe procedurat me të cilat pjesmarrësi dhe BPK-ja janë njohtuar për këto ndryshime.
- b) Dispozitat e Pensionit me Benefit të Definuar. Kompania e autorizuar dhe e licensuar e sigurimit jetsor mundet vetëm të siguroj program të pensionit duke

premtuar pension me benefit të definuar. Kompania e sigurimit jetsor duhet të plotsoj kërkesat si vijojnë:

- 1) Të mbajnë dhe vazhdojnë “margin of solvency” së paku 125%.
- 2) Të kenë staf adekuat me individë të kualifikuar që kanë përvojë në pensione dhe anuitete.
- 3) Të kenë shërbim të ekspertit.
- 4) Të llogarit dhe siguroj Dispozitat Teknike për detyrimet e rregullimit pensional me Benefit të Definuar në pajtim me metodologjite statistikore të parashkruara në Rregullën 15 të këtyre Rregullave.

Neni 6

Principet dhe Direktivat për Themelimin e Pensioneve Supplementare Individuale nga Siguruesit e Pensionit

Në themelimin e pensionit individual suplementar nga Siguruesit e Pensionit, në formulimin e Rregullave të tyre të Pensionit dhe në implementimin e programeve të tyre të pensionit, duhet të zbatohen principet si vijojnë dhe direktivat :

- a) Segregimi I mjeteve të pensioneve. Mjetet e pensioneve duhet të mbahen në llogaritë të veqanta prej mjeteve që ju takojnë aktiviteteve të biznesit të Siguruesit të Pensionit, Kujdestarit, dhe/ose Menagjerëve të Mjeteve, në të gjitha qështjet në lidhje me kontabilitetin, kontrollin, kujdestarin, investimet dhe menagjmentin.
- b) Implementimi I sistemit financues. Mjetet e pensioneve janë financiar nga kontributet e individve dhe fitimet e investimeve që kanë derivuar nga ato. Fondi duhet të lejohet të akumulojë në atë mënyrë që të paguaj në mënyrë adekuate për premtimet e pensionit. Përveq kësaj Siguruesi I Pensionit për pension me Benefit të Definuar është I obliguar që të mbajë nivelin e financimit që I plotëson detyrimet aktuariale të rregullimit pensional të tij në të gjitha kohrat (dhe që përshtatet me kërkesat e planit të financimit të Rregullores së Pensionit 14.11).
- c) Përkrahja dhe transparenca. Siguruesi i Pensionit duhet të mbështet vetëm objektivat e programit të tyre të pensionit dhe mjetet e pensionit që janë investuar për të përkrahur objektivat e pensionit. Administrimi

dhe menagjmenti I programeve të pensionit duhet të zhvillohen me transparecën më të lartë duke I kërkuar bordit të drejtorëve disa informata të caktuara për pjesmarrësit për mjetetë dhe të drejtat e tyre përkatse.

- d) Mbikqyrja. Investimet, kujdestaria dhe shfrytzimi I mjeteve të pensionit I nënshtrohen mbikqyrjes që të sigurojnë se mjetetë e pensioneve shfrytzohen vetëm për pagesat e titullimeve të pensioneve. Departamenti I Pensionit në BPK ushtron mbikqyrje direkte dhe suplementare në bizneset e Siguruesit të Pensionit në të gjitha qështjet në lidhje me skemën e pensionit, investimet dhe kujdestarinë e mjeteve të pensioneve. BPK-ja duhet të mbaj Regjistrin e Siguruesve të Pensionit që do të jetë I hapur për shikim publik gjatë orëve të arsyeshme të orarit të punës.
- e) Bllokimi I interesit të pjesmarrësit. Interesi I pjesmarrësit në programin e pensionit është e drejta e asaj/atij mbi pronën, mirpo kjo e drejtë e pronsisë është vënë në dispozicion te asaj/atij vetëm për pagesat e pensionit kur ajo apo ai arrin moshën e pensionit, benefitin e pensionit të hershëm ose pensioni invalidor ashtu siq është autorizuar nga Rregullat e Pensionit ose për përfituesin(et) e tij në rast të vdekjes para fillimit të pensionit. Pensionet janë të dizajnuara që të sigurojnë të ardhura për të moshuarit.

Neni 5 **Hyrja në Fuqi**

Kjo Rregull duhet të hyj në fuqi me 25 korrik 2002.

Drejtori i Përgjithshëm